

תוכן עניינים

1	פתח דבר
3	פרק א': תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 - כללי
3	1. עקרונות יסוד - תקנות 1 עד 5 לתקסד"א תשע"ט
4	2. שאלון בתביעה שעניינה נזק גוף - תקנה 17 לתקנות החדשות (תשע"ט)
4	3. השינויים בתקנות החדשות (תשע"ט) לעומת התקנות הישנות (תשמ"ד)
7	פרק ב': שאלונים, גילוי ועיון במסמכים - תקנות סדר הדין האזרחי החדשות
7	1. תקנות 56 עד 60 לתקנות החדשות (תשע"ט)
8	2. דין קודם
12	3. דברי הסבר - משרד המשפטים
15	פרק ג': הודיה
15	1. הודעה על הודיה - תקנה 102 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (הישנות)
22	2. דרישה להודות בעובדה או במסמך - תקנה 103 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (הישנות)
31	3. רשות לתקן הודיה - תקנה 104 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (הישנות)
45	פרק ד': שאלונים
45	1. תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018
45	1.1 דברי הסבר - משרד המשפטים
47	1.2 שאלונים, גילוי ועיון במסמכים - פרק ט' לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018
49	1.3 תכליות השאלון
49	1.4 על-פי העקרונות הכלליים המנחים בקיומם של הליכים מקדמיים, החובה לקיימם הינה קיימת ככל שדרישת מסמך או תשובה לשאלון הינה רלבנטית למחלוקות שעל הפרק ומאפשרת דיון הוגן ו"בקלפים פתוחים". עם-זאת, לא בכל מקרה תותר כל דרישה או שאלה רלבנטית במסגרת ההליכים המקדמיים (כמו למשל במקרה של הכבדה יתרה, גילוי סוד מסחרי, חסיון וכיוצ"ב). בתשובות לשאלון המטרה היא לקבל מידע המסייע בהוכחת טענות הדורש, או סתירת עמדת היריב, השגת הודיות מהיריב, וחיסכון בצורך בזימון עדים

1.5	הליכי גילוי ועיון נאותים מהווים תנאי בסיסי לקיומו של הליך שיפוטי ראוי והוגן. סבר בית-המשפט שבעל דין לא קיים כראוי את חובתו לפי פרק זה, רשאי הוא לחייבו באופן מיידי בהוצאות ובמקרים מיוחדים אף למחוק את כתב טענותיו.	49
2.	דין ישן	50
2.1	גילוי על-ידי שאלות	50
2.2	הזמן להמצאת השאלות	69
2.3	סייג לשאלות	69
2.3	תאגידים והמדינה	94
2.4	תשובה בתצהיר	106
2.5	צו להשיב או להוסיף ולהשיב	118
2.6	השימוש בתשובה לשאלות	137
2.7	אמנם, תקנה 56(א) בתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018, קובעת כי "רשאי בעל דין להציג מסמך הנוגע לדברים הנדונים חלף מענה לשאלון", אולם בית-המשפט סבר כי התקנה מכוונת למסמכים אשר יש בהם ליתן מענה ישיר לשאלה, ומכל מקום המסמך לא צורף לעיון בית-המשפט.	140
2.8	הבקשה הוגשה תוך סטיה משמעותית מסדרי הדין ובשיהוי רב.	140
2.9	צמצום שאלון - תקנה 56 לתקסד"א - תקנה זו באה על רקע ניצול לרעה של מכשיר זה.	141
2.10	בתקנה 56(ב) לתקנות החדשות שונה המצב לעומת התקנות הישנות באופן שמספר השאלות בשאלון הוגבל. בתביעה דנן, המוגשת בבית-המשפט המחוזי, מספר השאלות הוגבל ל- 50 שאלות כולל שאלות משנה.	141
2.11	תקנה 56 לתקנות סדר הדין האזרחי, קובעת כי לא יאוחר מ- 30 ימים לאחר שהוגש כתב הטענות האחרון, רשאי בעל דין לשלוח לבעל דין אחר שאלון שיכלול שאלות (בהיקף הקבוע בתקנה 56(ב) לתקסד"א), הנוגעות לעניין הנדון.	142
2.12	באופן כללי, כי יש להבחין בין טענות, אשר יש לטעון בכתבי הטענות ובין הראיות המובאות על-מנת להוכיח את הטענות וכי מבחן הרלבנטיות הוא רחב למדיי - כל מסמך או שאלה, אשר יש להם פוטנציאל להוכיח (או להפריך) טענה של צד להליך, נחשבים רלבנטיים.	143
2.13	מטרת השאלון היא לקבל מידע שיסייע להוכיח את טענותיו או לסתור את טענות היריב, להשיג הודאה מהיריב ולחסוך את הטרחה וההוצאות הכרוכות בהבאת עדים "לחדד את השאלות השנויות במחלוקת ולהשיג הודיות, בהנחה שאם בעל-דין ייאלץ לומר דבריו בתצהיר הוא יקפיד יותר בגרסתו".	143
145	פרק ה': גילוי מסמכים	

1. תקנות סדר הדין האזרחי החדשות (תשע"ט) - גילוי מסמכים ושאלונים.....	145
1.1 כללי	145
1.2 דברי הסבר - משרד המשפטים.....	146
1.3 מהפסיקה עולה, שאת שאלת הרלוונטיות יש לפרש בהרחבה, והתובעת כמבקשת הגילוי אינה נדרשת להוכיח את הרלוונטיות בוודאות.....	149
1.4 סמכות בית-המשפט בנושא גילוי המסמכים והעיון בהם, היא רחבה עד מאוד	149
1.5 גילוי מסמכים במסגרת תביעה ייצוגית	149
1.6 הצורך במיצוי הליכי הגילוי עוד טרם קדם המשפט	154
1.7 תקנה 4(ב) לתקנות תובענות ייצוגיות קובעת שני תנאים מצטברים למתן צו גילוי מסמכים בשלב הגשת הבקשה לאישור תובענה כייצוגית; האחד עניינו ברלוונטיות המסמכים לאישור התובענה כתובענה ייצוגית, והשני עניינו בתנאי המקדמי בדבר קיומה של תשתית ראייתית ראשונית לקיומם של התנאים הנדרשים לאישור תובענה ייצוגית.....	155
1.8 לאור לשונו הברורה של סעיף 198א לחוק כמו גם לנוכח תכליתו של הסעיף, לגשר על פערי המידע המובנים בין המבקש לבין החברה (ראה דברי ההסבר לתיקון 16 לחוק החברות) אני סבורה כי הסמכות הנתונה לבית-המשפט להורות על מסירת מסמכים מכוח הסעיף מוגבלת לחברה בה מבקש האישור הוא בעל מניות, ובבקשה לאישור תביעה נגזרת מרובה אף לחברות המצויות במורד השליטה של החברה אך היא אינה מתייחסת לצדדים שלישיים.....	157
1.9 המועדים הקבועים בתקנות 56, 57 ו- 58 לתקסד"א אינם מושפעים מקיומם של פגישת מהו"ת ו/או הליכי גישור בין הצדדים	157
1.10 טענות הצדדים הובאו באריכות. עם-זאת, אין מקום להכריע בהן, עת הטענות לא הועלו בתצהיר ערוך כדין כמתחייב. כידוע, בכדי שניתן יהיה לעמוד ולאמוד את "רצינות" הטענה בדבר היעדר רלבנטיות וכדומה, יש לתמוך את המענה בתצהיר וזאת לא נעשה במקרה הנדון.....	158
1.11 המטרה של הליכי גילוי ועיון הינה להביא לכך שההליך העיקרי יתנהל בקלפים גלויים, כאשר כל צד יודע מראש מהם המסמכים שבידי הצד האחר, ואשר יש בהם כדי לחזק את עניינו של הצד האחר או להחליש את עניינו של זה	158
1.12 נקודת המוצא היא כי בעל דין נדרש להגיש את ראיותיו לבית-המשפט "בחבילה אחת". כל בקשה להוספת ראיות - טעונה רשות של בית-המשפט. על המבקש לסטות מנקודת מוצא זו להוכיח יש ישנו טעם חריג המצדיק זאת	158
1.13 כלל ידוע הוא כי לערכאה הדיונית נתון שיקול-דעת רחב בעניינים דיוניים ובכללם גילוי ועיון במסמכים.....	158

1.14	לא אחת נקבע כי בהליכים אזרחיים עיקרון הגילוי הוא נקודת המוצא המאפשרת את ניהול ההליך "בקלפים פתוחים". בגדרי חובת הגילוי הצומחת מעיקרון זה נכללים המסמכים הרלבנטיים לתובענה - מסמכים העשויים לתרום לבירור המחלוקת שבין הצדדים.....159
1.15	ואכן, דרישת הרלבנטיות, בכל הנוגע לגילוי מסמכים, זכתה לפרשנות מרחיבה בפסיקה. כך, נפסק כי חובת הגילוי חלה על כל מסמך העשוי לתרום לבירור המחלוקת שבין הצדדים והיא מתפרסת אף על מסמכים אשר תועלתם להליך המשפטי עקיפה.....159
1.16	אין די בהצהרה של הנתבעות לפיה תיבת הדוא"ל של מר כהן "נמחקה מזמן" כדי לעמוד בדרישת התקנות. כידוע, בהתאם לסיפא של תקנה 57 לתקנות "אם המסמך אינו מצוי עוד ברשותו או בשליטתו" של בעל הדין, אזי עליו לפרט בתצהיר גילוי המסמכים "את הנסיבות הקשורות לכך".....159
1.17	נקודת המוצא בפסיקה היא גילוי מרבי ורחב ככל האפשרי של מידע הרלוונטי למחלוקת הנדונה בבית-המשפט. בהתאם, יש להכריע בשאלת הרלוונטיות ב"רוחב לב" ולא ב"יד קפוצה".....160
1.18	להליכי גילוי ועיון במסמכים תרומה "הן לקיומו של הליך הוגן, הן לחתירה לחקר האמת, והן ליעילות הדיונית. הליכי הגילוי והעיון אף מאפשרים לצמצם את פערי המידע בין הצדדים, ולהעמידם בנקודת פתיחה דיונית שווה".....160
2.	דין ישן.....160
2.1	כללי.....160
2.2	מסמכים הנמצאים בידיו של בעל הדין או בשליטתו.....165
2.3	צורתו ותוכנו של תצהיר גילוי המסמכים.....167
2.4	מגבלות על מתן צווים לגילוי מסמכים.....169
2.5	"דיג" מסמכים.....169
2.6	זכות העיון במסמכים למול הזכות לקיים חקירה נגדית.....170
2.7	האם יש לחייב את מאפשר העיון לבצע בעצמו פעולות כגון צילום או בריקה עבור המעיין?.....171
2.8	בפסיקה נשללה הזכות הפרוספקטיבית לקבלת גילוי מסמכים לשם הגשת תביעה.....171
2.9	גילוי מסמכים בראי המשפט העברי.....172
2.10	גילוי מסמכים במסגרת דיון בבקשה לתובענה ייצוגית.....180
2.11	גילוי מסמכים במסגרת תביעה נגזרת.....183
2.12	חיובו של צד שלישי בגילוי מסמכים.....184
2.13	צו גילוי מסמך פלוני.....188
2.13.1	כללי.....188
2.13.2	על ההתנגשות בין תקנה 113 לתקנה 120 לתקנות.....190
2.13.3	דוגמאות ותקדימים.....191

210.....	2.14 דרישת עיון במסמכים שזכרו
224.....	2.15 תנאים לקבלת ראייה
236.....	2.16 תשובה לדרישת עיון במסמכים שזכרו
239.....	2.17 צו לעיון במסמכים
248.....	2.18 בקשה לעיון במסמכים שלא נזכרו
248.....	2.18.1 כללי
256.....	2.18.2 על מי מוטל הנטל בבקשה לגילוי מסמכים?
260.....	2.19 העתקים מאומתים
260.....	2.20 טענת חסיון
260.....	2.20.1 הדין
261.....	2.20.2 כללי
263.....	2.21 תנאי למתן צו
263.....	2.21.1 כללי
271.....	2.21.2 ההבחנה בין תקנה 113 לתקסד"א ו-120 לתקסד"א
273.....	2.21.3 תביעה למתן חשבונות
274.....	2.21.4 תובענות ייצוגיות
284.....	2.21.5 פטנטים או סוד מסחרי
286.....	2.21.6 גילוי מסמכים לפני הגשת כתב הגנה
287.....	2.21.7 היעדר פניה כמיצוות תקנה 120 לתקסד"א
291.....	3. החסיונות לסוגיהם על-פי הדין וההלכה
291.....	3.1 מבוא
292.....	3.2 גילוי מסמכים
293.....	3.3 סוגי החסיון
294.....	3.4 חסיון יכול ויהיה מוחלט
294.....	3.5 חסיון יכול ויהא יחסי, ומסור לשיקול-דעתו של בית-המשפט
295.....	3.6 סודיות
295.....	3.7 קבילות
295.....	4. חסיון בנקאי
295.....	4.1 כללי
295.....	4.2 חסיון דיונים פנימיים
296.....	4.3 חסיון בנקאי
296.....	4.4 חסיון ייעוץ משפטי
297.....	4.5 חסיון מסמכים שהוכנו לקראת המשפט
300.....	5. חיסיון עורך-דין-לקוח
303.....	6. עיון במסמכים שחלקם "הושחרו" והופקדו בבית-המשפט
311.....	פרק ו': תחולה על פסולי דין - דין ישן
311.....	פרק ז': הפרת צו - אי-מילוי הוראות פרק ט' לתקנות סדר הדין האזרחי
313.....	החדשות

1. אי-מילוי הוראות פרק ט' לתקנות סדר הדין האזרחי החדשות (תשע"ט).....	313
1.1 הדין.....	313
1.2 דברי הסבר - משרד המשפטים.....	313
1.3 מחיקת כתב ההגנה.....	314
1.4 דחיית בקשה למחיקת כתב טענות.....	314
1.5 הליכי גילוי עיון נאותים מאפשרים את ניהול ההליך ב"קלפים גלויים", ומהווים תנאי בסיסי לקיומו של הליך שיפוטי ראוי והוגן שהוא אחד מעקרונות היסוד של התקנות החדשות.....	315
1.6 מחיקת כתב טענות עקב אי-מילוי צו בית-משפט תעשה במקרים מצומצמים וחריגים בלבד, רק במקרים בהם הצד המפר איננו מקיים את הוראת בית-המשפט בזדון או מתוך זלזול.....	316
1.7 מחיקת ההליך כולו.....	316
2. דין ישן - הפרת הצו - תקנה 122 לתקנות סדר הדין האזרחי הישנות (תשמ"ד).....	319
2.1 כללי.....	319
2.2 תקנה 122 לתקסד"א אינה תחליף להליכי בזיון בית-המשפט.....	321
2.3 מקרים של סילוק על-הסף מחמת אי-קיום צו גילוי או תשובה לשאלון.....	322
2.4 מקרים בהם נדחתה הבקשה למחיקה.....	337
2.5 דוגמאות ותקדימים.....	349
פרק ח': גילוי מסמכים מוקדם בתובענה בסדר דין מהיר.....	365
1. תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018.....	365
2. דברי הסבר משרד המשפטים.....	368
3. דין ישן.....	370
פרק ט': גילוי מסמכים מוקדם בבית-משפט לענייני משפחה.....	377
1. כללי.....	377
2. תקנות 1 ו- 2 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין), התשפ"א-2020 - סדרי דין כלליים בבית-המשפט לענייני משפחה.....	378
3. תקנה 17 לתקנות בית-משפט לענייני משפחה (סדרי דין), התשפ"א-2020 - גילוי מסמכים מוקדם.....	378
4. דברי הסבר - משרד המשפטים.....	379
5. דין ישן והלכה פסוקה.....	380
פרק י': גילוי מסמכים ושאלונים בבית-הדין לעבודה.....	383
1. הדין.....	383
2. גילוי מסמכים.....	383
3. פרטים נוספים.....	405
4. שאלון.....	406

5. בשלב מקדמי זה של גילוי מסמכים אין מקום לבחון את הראיות לגופן ולקבוע קביעות נחרצות בדבר משקל שיש לייחס להן, באופן שישפיע על ההכרעה בבקשה למתן צו. בשלב הנוכחי בית-הדין בוחן את הרלבנטיות הלכאורית של המסמכים המבוקשים, תוך שנשמרות מלוא טענות הצדדים, לרבות ביחס למשקל הראיות שהוצגו ועוד יוצגו. במידת הצורך בית-הדין יתייחס לשאלת המשקל וינתח את הראיות בפסק-הדין409

6. ככלל, יש להבטיח גילוי רחב ככל האפשר של המידע הרלוונטי למחלוקת - חובת הגילוי היא ממטרות העל של ההליך השיפוטי "להוציא כאור משפט".....409

7. התכלית המרכזית היא להביא לחקר האמת ולעשיית צדק בהליך השיפוטי וכמו-כן לייעול הדיון בניהול ההליך על-ידי "קלפים גלויים" תוך כדי נקודת מוצא לגילוי מירב המידע הרלבנטי למחלוקת, ותוך עריכת איזונים בין הצורך לגילוי לבין אינטרסים אחרים שעשויים להיות מעורבים409

8. אין מקום ליתן צווים כלליים ורחבים, מבלי שהובהרה הרלבנטיות של המסמכים הנדרשים להליך ומבלי שקיימת זיקה בין המסמכים הנדרשים לבין השאלות שבמחלוקת. זאת על-מנת למנוע "מסע דייג" פסול שתכליתו אך פריצת גדרי המחלוקת תוך הטרחת הצד שכנגד שלא לצורך410

9. תכליתה המרכזית של תקנה 46 לתקנות בית-הדין לעבודה (סדרי דין) היא להביא לחשיפת האמת ולעשיית צדק בהליך השיפוטי, כמו גם לייעול הדיון על ידי ניהולו "בקלפים גלויים".....410

10. זכות הגילוי אינה מוחלטת. ניצבים כנגדה עקרונות אחרים, בהם יעילות ההליך המשפטי, הגנה על אינטרסים לגיטימיים של בעל הדין שנתבקש לגלות ומניעת פגיעה באינטרסים של צדדים שלישיים. זכות הגילוי אף עשויה לסגת מפני עילות חיסיון שונות. האיזון ההולם בין עקרונות אלה, נגזר מנסיבותיו של כל מקרה ומקרה ולעניין שלבי הבחינה האם מתקיים מבחן הרלוונטיות לצורך בחינת השאלה האם התקיימו התנאים המצדיקים לחייב צד בגילוי מסמכים410

11. בהתאם להוראת תקנה 46(א) לתקנות בית-הדין לעבודה נתונה לבית-הדין סמכות להורות על מסירת פרטים נוספים ולהורות על גילוי מסמכים על-מנת לאפשר דיון יעיל. השאלה המרכזית העומדת לבחינה היא שאלת רלוונטיות המסמכים והפרטים המבוקשים, תוך שהפסיקה השיבה תשובה מרחיבה למבחן הרלבנטיות.....411

12. עיון בתיק רפואי - משהגעתי למסקנה כי המסמכים המבוקשים אינם רלוונטיים לדיון בתביעה בשם-לב לגדר המחלוקת, דין הבקשה כאמור - להידחות. יחד-עם-זאת אוסיף, כי אף אם למידע המבוקש עשויה להיות רלוונטיות כלשהיא לבירור הליך (ולדעתי כאמור, התשובה על כך, על בסיס כתבי הטענות, היא שלילית), הרי שהיא שולית ביחס לפגיעה בפרטיותו של התובע הכרוכה בחשיפת תיקו הרפואי.....411

13.	בהתאם לפסיקה לא ניתן לחייב בעל דין להעביר מסמך אשר לגביו נטען שאינו קיים. לאור זאת, ומאחר שהתובע הצהיר על כך במסגרת תצהיר ערוך כדין, יצא התובע ידי חובתו.....	411
413	פרק י"א: תובענות ייצוגיות	413
1.	לצורך העמדת הזכות לגילוי מסמכים ועיון בהם בגדר הליך אישור תובענה כייצוגית די למבקש לעמוד ברף שכנוע נמוך.....	413
2.	בית-המשפט דחה ערעורי ביניים למעט ביחס להחלטה על גילוי ועיון במסמכים שלגביה הוחלט לדון בבקשה כבערעור ולקבל את הערעור.....	414
3.	במסגרת צו לגילוי מסמכים אין לחייב בעל דין להפיק או לייצר מסמכים.....	415
4.	תובענה ייצוגית נגד חברת שמירה - גילוי מסמכים בבית-הדין האזורי.....	416
5.	החלטה שעניינה מתן צו לגילוי מסמכים כמו גם היקף הגילוי - נתונה לשיקול-דעתה של הערכאה בפניה מתנהל ההליך.....	416
6.	בשלב זה של הדיון מוגבל גילוי המסמכים למסמכים הרלוונטיים לשלב זה של ההליך, קרי מסמכים שרלוונטיים לבחינת קיומם של תנאי-הסף לאישור תובענה כייצוגית.....	417
7.	דחייתה של בקשה לגילוי מסמכים וזאת מאחר וגילויים של המסמכים מתבקש בשלב שבו כבר אושרה הבקשה לתובענה ייצוגית.....	418
8.	צו לגילוי מסמכים - מדובר בבקשה מוקדמת וממילא המסמכים אינם דרושים-לבירור השאלה העומדת לדיון.....	419
9.	חלק מהמסמכים שגילויים מבוקש רלוונטים למחלוקות ויש בכוחם להשליך אור על שאלת התקיימות תנאי-הסף לאישורה של התובענה.....	420
10.	בקשת גילוי מסמכים וראיות.....	420
11.	התקבלה בר"ע שהגישה תנובה על צו לעיון וגילוי מסמכים שניתן במסגרת תביעה ייצוגית המנוהלת נגדה על-ידי פרופ' ירון זליכה.....	421
12.	נתקבל ערעור ונקבע כי במסגרת צו לגילוי מסמכים אין לחייב בעל דין להפיק או לייצר מסמכים.....	422
13.	תביעה בגין אי-גילוי הפרשות שנעשו בדו"חות הכספיים בגין חקירה.....	423
14.	הבנק נדרש להמציא לעיון מסמכים המפרטים את שינויי הריבית היומיים בבנק על פק"מ וזאת נוכח חובות תום-הלב המוגברות החלות עליו.....	423
15.	תביעה ייצוגית בגין תשלום יתר עבור מניות בנק.....	424
16.	בית-המשפט קבע כי יש לאפשר לבעל מניות שנפגע עקב קריסת הבנק לברר את טענותיו בגדר הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, בלי חשש שמא מסתירים ממנו מידע המצוי בידי הצד השני.....	425
2018	פרק י"ב: הלכות בתי-המשפט בראי תקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-	427